

Roman- en jeugdboekenschrijver

W. P. BALKENENDE

Interview door J.E. Hopman

'Ik ben iedere keer weer verwonderd als er een boekje uitkomt. Als ik terug kijk in mijn leven naar de vele ziekte, dan heb ik toch mogen ervaren dat God mij sterken wil. Het schrijven was een therapie voor me om zo de gaten tijdens ziekte op te vullen', dit zegt Willem Pieter Balkenende, christelijke roman- en jeugdboekenschrijver als we hem vragen om een reactie naar aanleiding van het feit, dat onlangs zijn 25e boek van de pers is gerold. Tijdens een officiële bijeenkomst in de brandweerkazerne van de vrijwillige brandweer van Bunschoten mocht hij het 15e jeugdboek van de uitgever in ontvangst nemen, dat heette: 'Henk en Bert helpen de brandweer en politie'. Een mijlpaal voor de vruchtbare schrijver, reden temeer om hem eens op te zoeken in zijn Bunschotense woning, die hij deelt met zijn vrouw en drie zoons. Vier dochters zijn getrouwd.

De nu 52-jarige schrijver is geboren te Wolfaardsdijk (Zeeland). Een belangrijk gedeelte van zijn leven heeft hij daar gewoond op het kleine landbouwbedrijf van zijn ouders. De landbouw heeft hem altijd getrokken, vandaar dat hij na de chr. middelbare landbouwschool in dienst kwam bij de Rijksvoorlichtingsdienst en later zijn werk voortzette als bedrijfsvoorlichter. De vrije tijd werd benut voor zelfstudie. In verband daarmee kreeg hij in 1949 buitengewoon studieverlof om in Amerika zich theoretisch en praktisch in de landbouw te bekwalmen.

Vanuit Amerika heeft hij zijn eerste artikelen geschreven.

Verder zijn van zijn hand artikelen verschenen in de Zeeuwse landbouwpers, maar ook vonden zijn pennevruchten de weg naar historische en kerkelijke bladen, zoals 'Nederlands Historiën', 'De Reformatie', 'Nederlands Dagblad' en dit weekblad. De heer Balkenende tooide zich in de kranten, weekbladen en boeken met een grote variëteit aan pseudoniemen, zoals Wulfaart Sabbinge, Warden P. Blijver, Go van Es, Wout Bun e.a.

Zijn eerste boek verscheen in 1959 met als titel 'Van archipel tot vaste land' en sindsdien zijn er nog 24 verschenen, terwijl zijn 26e boek op komst is. Na zijn ziekte in de zeventiger jaren heeft hij sinds enkele jaren weer dagelijks werk gevonden op het kantoor van het Gewestelijk Arbeids Bureau te Amersfoort. Ondanks zijn werk blijft schrijven

De heer en mevrouw Balkenende-Geerse.

een geliefde hobby. Over zijn werk en alles wat daar omheen beweegt hadden we een gesprek met hem. *Hoe ervaart u het schrijven; gaat het u gemakkelijk af of brengt het moeite met zich mee een artikel of boek tot een goed einde te brengen.*

'Het is de inspanning die voor mij tegelijkertijd de ontspanning is. Het voorbereiden kost veelal meer tijd dan het uitschrijven. Eerst wordt het idee geboren en ik streef altijd naar een origineel onderwerp. Neem nou mijn laatst verschenen boek. Over de brandweer is in een jeugdboek nog nooit geschreven bij mijn weten. Vanwege mijn vroe-

'In ieder boekje of verhaal neem je iets van jezelf mee'

gere werk krijg ik nog steeds informatiemateriaal of ik schrijf iemand aan. In 1977 verschenen er in de kranten opvallend veel artikelen en foto's over branden en toen is het idee voor een jeugdboek over de brandweer en politie geboren.'

Kan het verhaal tijdens het schrijven ook nog uitgroeien naar een andere richting dan u eerst had voorgenomen?

'Jazeker, maar dan altijd binnen het werkkader. Zo weet je ruwweg het aantal hoofdstukken en het bladzijdenaantal dat van je gevraagd wordt. De praktijk leert dat je dat nooit kunt volbrengen, want het komt altijd anders uit.

Zo was ik eens bezig met 'Blij op het puin', een roman over een ongehuwde moeder. Ik zat met het probleem de twee moeders bij elkaar te brengen, maar het verhaal liep vast. Ik belde de schrijver Rudolf van Reest en legde mijn probleem voor, waarop hij zei: 'Dan is het een goed verhaal. Leg het manuscript gewoon weg'. In die tijd woonde ik de Kamper-synode bij. Tijdens een commissievergadering kreeg ik ineens de oplossing van het verhaal voor de geest. Ik vroeg aan ds. Keegstra of ik me even mocht verwijderen en daarna heb ik binnen tien minuten de hoofdlijnen van het vervolg geschreven. Typerend is het dat juist dit gedeelte van het boek door een recensent bijzonder sterk is genoemd.'

Terug naar het laatst verschenen jeugdboek, waarin de positieve houding t.o.v. het gezag duidelijk naar voren komt.

Welke elementen moeten naar uw mening in een christelijk boek voorkomen?

'Ik ben geen pedagoog, maar toch wil ik de lezer een christelijke boodschap meegeven, zonder dat je van een overdosering kunt spreken. Ik weet wel, je schrijft dan tegen de interesses van deze tijd in. De uitkomst van het laatste NIPO-onderzoek naar het geloof in God in Nederland bewijst dat weer. Ik ben rijk gezegend in het leven en daarvan wil je iets overbrengen. Recensenten hebben van een roman weleens gezegd: 'Het is een christelijk boek, maar het ligt er niet duimendik op'. Ik probeer het christelijke op de goede momenten te laten meekomen.'

Waar wilt u uw romans onder rekenen, onder lectuur of literatuur?

'Nee, geen literatuur, zeg maar lectuur. Ik ben er iedere keer weer verbaasd van dat dit schrijven in mijn leven gekomen is, toestemmend dat het taalgebruik in mijn boeken beter kan. De één heeft tien talenten en ik heb er een gekregen, maar probeer die zo goed mogelijk te gebruiken. Ik geneer me niet om het manuscript, voordat het de deur uit gaat, nog eens te laten lezen. Ik werp me niet op als een literator maar ben al lang blij dat mijn boeken in veel van onze gezinnen gelezen worden.'

U hebt veel kinderboeken geschreven. Wat vindt u van de op de markt verschijnende jeugdlectuur?

'Ik heb geen moeite met indianenboeken en je kunt een kind boeken van 'De

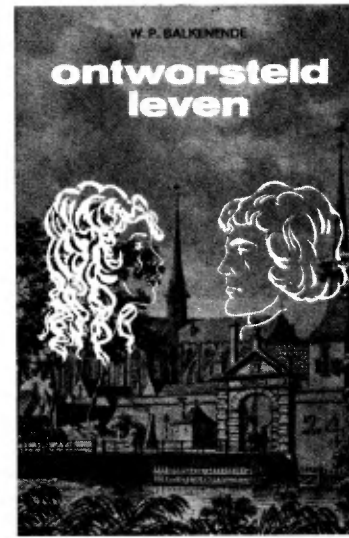
De auteur overhandigt een exemplaar van 'Henk en Bert helpen brandweer en politie' aan oud-brandmeester Jan Beekhuis. De uitgever kijkt aandachtig toe. Deze feestelijke overhandiging vond plaats in de brandweerkazerne Bunschoten Spakenburg.

De uitgever overhandigt alle leden van de jeugd brandweer een exemplaar van het nieuwe boek van W. P. Balkenende.

De tekenaar van de illustraties van dit nieuwe boek (links).

Kameleon" en "Pietje Bell" niet onthouden, maar ik vraag me daarbij wel af wat je de jongens er verder mee geholpen hebt. Het bijvoorbeeld de spot drijven met veldwachter Zwart vind ik toch symptomatisch voor deze tijd. We hebben hier in huis ook de Donald Duck gehad, maar we moesten onszelf corrigeren omdat hierin een stuk maatschappijkritiek verweven is. Het zal de kinderziel zeker schaden. Ik schaam me niet die fout toe te geven, temeer omdat ik juist in m'n boeken probeer tegengas te geven.

Is het gevaar dan niet groot dat kinderen te veel met zwaarwichtigheden van deze maatschappij worden geconfronteerd? (de schrijver had toevallig vóór het gesprek enkele St. Nicolaas speelgoedfolders doorgenomen en gaat daar aller-eerst op in).

'Vandaag zie je bij kinderen een overdreven vorm van imitatie.

Dan vraag ik me af: mogen de kinderen nog een jeugd hebben? Mij is dat bij het boek "Geert en Geesje in de storm" weleens verweten, namelijk het verwerken van de problematiek van het werkeloos zijn. Maar dit is geen imitatie, dit is het kind confronteren met een wezenlijk probleem in deze maatschappij en ik probeer daarbij christelijke antwoorden te geven.

Dit kinderboek liep bovendien snel, want binnen twee jaar moest er een tweede druk van verschijnen.'

Wat zegt de moderne literatuur u?

'Mijn romans zijn gegroeid vanuit een enorme weerstand met betrekking tot

de boeken van Jan Wolkers, die het zo nodig vindt om zijn vader (ouderling) en de kerk kapot te schrijven. Maarten 't Hart gaat op de weg van Wolkers door. Met name in de eerste twee romans heb ik beoogd te laten zien de opvang bij moeilijkheden door de ouders en de kerk, ondanks de vele zonden en gebreken daarbij. Zoals de opvang van de ongehuwde moeder in "Blij op het puin" en het tegemoet treden van de gehandicapte jongen in "Judith van mij" dat sterk autobiografisch is. Ik zie best kans om mijn ouders en de opvoeding in de vernieling te schrijven en dan wordt het vermoedelijk ook nog verheven tot literatuur. De normen voor literatuur zijn tegenwoordig: werkt het aan een godsdienstige en sociale vernieuwing; daar ligt het criterium. Men speelt elkaar de bal toe van: vandaag ik de griffel, volgend jaar jij. Ik vind het jammer dat positief christelijke poëzie als dat van Nel Benschop en Ab Oosterhuis overboord wordt gezet. (Zie de herziene uitgave "Spiegel der Nederlandse poëzie" van E. van Vriesland door Hans Warren).'

Vanuit het bovenstaande: Is het belangrijk dat christelijke schrijvers elkaar ontmoeten en gaan samenwerken. Wat wordt er op dat punt gedaan?

'Na een oproep van de schrijver Jac. Overeem is er naast het al enkele jaren bestaande christelijke "schrijverscontact" een "Reformatorische" ontmoeting opgezet. Zo komen we vrij regelmatig als reformatorische schrijvers in Amersfoort bij elkaar. Dat zijn waardevolle dagen, want je hebt elkaar nodig en je moet elkaar kunnen opscherpen. Helaas is er bij deze schrijvers een grote gevarieerdheid in geloofsbeleving en lopen de opvattingen over het verwerken van dat geloof in een boek nogal uiteen.'

Hoe staan uw vrouw en kinderen tegenover uw schrijven en regelmatig publiceren van boeken?

'Ik heb vijftien jaar leiding gegeven aan kerstfeestvieringen, dat was toen de oudsten nog klein waren. De kinderen vonden dat optreden in het openbaar prachtig, maar nu ze ouder worden zien ze dat door mijn schrijven het gezin gedeeltelijk naar buiten wordt gedragen. In ieder boekje of verhaal neem je iets van jezelf mee. Ze zijn blij met m'n schrijven, omdat ik er blij mee ben, maar eigenlijk hoeft het voor hen niet.

Toch gaat er geen manuscript ongelezen de deur uit en durven mijn vrouw en kinderen best kritiek te leveren.'

Krijgt u weleens reacties van lezers?

'Ja, het komt voor dat scholieren om informatie vragen voor bijvoorbeeld een scriptie. Dan kan je zo'n heerlijk jeugdig briefje krijgen van: "Met kloppend hart wacht ik op uw antwoord . . ." Het beantwoorden van brieven vraagt wel veel tijd, maar ik ben blij dat er scholen zijn die mijn boeken op de lijst hebben geplaatst voor het eindexamen.'

Het gesprek met de schrijver Balkenende loopt op het eind. Nog even hebben we het over het eerst komende boek 'Lijdzaamheid overwint meer dan kracht', een historische verhandeling over Ds. Theodorus Westhovens, de laatste vlootpredikant van vlootvoogd Michiel Adriaansz. de Ruyter. Tot slot een vraag over het doorgaan met schrijven in de toekomst. De heer W.P. Balkenende daarover: 'Laat ik er voorzichtig mee zijn. Naast het feit dat ik lichamelijk nog wel kamp met problemen heb ik natuurlijk ideeën.

Tot nu toe is alles nog van mij geaccepteerd, maar ik ben voorzichtig met automatisme. Ik vind dat schrijven niet zo vanzelfsprekend; ik verbaas me er nog steeds over en noteer dat in geloof. Ik hoop van harte dat het me gegeven wordt, dat er nog meer van mijn hand mag verschijnen.'